

Dějepis práce od 4. 5. do 7. 5.

Děti,

dnes si něco řekneme o fungování Římské republiky a o tom, jak si Řím podmanil Itálii a začala tak jeho velké cesta k impériu. Na pochopení bude asi toto učivo složitější, ale věřím, že vše zvládnete. V učebnici, kterou jsem vám zase nafotila, je vše přehledně vysvětleno. Na začátek ještě posílám opakování, abyste si osvěžili minulé učivo a měli na co navazovat.

Výsledky píšete opět do sešitu, zadání nemusíte opisovat. Přikládám ještě článek z časopisu Časostroj, ve kterém najdete vynálezy či myšlenky, které nám zůstaly po starověkém Řecku.

Můžete se těšit na další týden, budeme válčit☺

Děti, musím vám ještě napsat, že nejsou prázdniny. Proto bych byla ráda, aby se mi ozvali ti, kteří to ještě neudělali. Je vás ještě celá polovina!!! Posílala jsem vám opakování, které mně všichni neposlali!!

Mějte se krásně a užijte si prodloužený víkend.

Lucie Jelínková

Opakování

Vyluští přesmyčku a dozvíš se jména kmenů, které sídlily v Itálii.

Území dnešní Itálie tvoří na severu úrodná ŽNÍANI _____ s tuhými zimami a horkými léty, zbytek Itálie tvoří strmé HOPÍŘO _____ s teplým a suchým podnebím. Před vznikem římského státu žily v Itálii mnohé kmeny, například TERUKOSVÉ _____ nebo italický kmen TILONAVÉ _____. Jak na území Itálie, tak i na přilehlých ostrovech měli své kolonie také VĚKORĚ _____ a NOVUPÉ _____.

Římská republika (510 př. n. l. – 31. př. n. l.)

- **Republika** – pochází z latinského slova *res publica* – věc veřejná.
- V čele byli **dva konzulové**.
- Pokud se vedla válka, vládl **diktátor** – měl neomezenou moc.
- Důležitým úřadem byl **občanský sněm**, který volil úředníky a konzuly, přijímal zákony.
- Dalším úřadem byl **senát**, který se skládal z patricijů, kteří radili konzulům a také přijímali zákony.
- **Povinností každého římského občana bylo zajímat se o chod státu.**

Obyvatelé Říma

- **Plnoprávními obyvateli byli patricijové** - bohatí lidé, kteří vlastnili půdu, zastávali úřady.
- **Plebejové** byli chudí a řemeslníci.
- Plebejové neměli žádná práva → to se jim nelíbilo a vyhrožovali, že si založí vlastní město → to by byla velká rána pro patricije → plebejové dosáhli toho, že vznikl úřad **TRIBUNA LIDU**.
- **Tribun měl právo veta** – tímto slovem mohl přerušit jednání senátu, pokud se mu zdálo, že jednají o něčem, co by plebeje poškodilo.

Římské výboje v západním Středomoří

Ovládnutí Itálie

- Postupem času Řím začal získávat nadvládu nad okolním územím.
- Na Itálii začali útočit Keltové (Římané jim říkali **GALOVÉ**) – Řím byl Kelty vydrancován.
- Během 4. století př. n. l. se Řím po útoku Keltů vzpamatoval a v roce 265. př. n. l. se Římané stali svrchovanými pány nad Itálií.

Státní zřízení

Republika Vyhnaním posledního krále skončila doba královská a Řím se stal republikou. Slovo republika je latinského původu – **res publica** [rés publika] znamená doslova „**věc veřejná**“ neboli „společná záležitost“. Bylo povinností každého občana se zajímat a starat o chod státu.

Konzulové, diktátor Nejvyššími představiteli římské republiky byli **dva konzulové**, kteří byli voleni vždy na jeden rok. Měli správní, vojenskou a soudní pravomoc, tedy všechny pravomoci, které původně příslušely římským králům. Konzulové byli voleni na setninovém sněmu. Za výjimečné situace, například když se stát ocitl v nebezpečí, byla nejvyšší moc svěřena **jednomu diktátorovi**, který byl navržen senátem a jmenoval ho jeden z konzulů. Diktátor mohl zastávat úřad nejdéle šest měsíců. (→ Obr. 1, 2)

Úředníci	2 konzulové: Nejvyšší soudci, správci, vojevůdci.	nebo	1 diktátor s mimořádnými pravomocemi
Cenzoři: Vykonávali sčítání lidu a odhad majetku, jmenovali členy senátu, dohlíželi na mravy občanů, spravovali státní majetek.	Praetori: Měli soudní pravomoc, řešili spory mezi občany, dohlíželi na činnost soudů.	Kvestoři: Spravovali státní pokladnu a pečovali o některé soudní záležitosti.	Aedilové: Dohlíželi na bezpečnost, mravnost a čistotu ve městě, na stav veřejných staveb, dozírali na trhy, ceny.
Senát Doživotné volení členové, kterých bylo zpočátku 300, později 600 a koncem republiky již 900. Senát dohlížel na hospodářství, zahraniční politiku, vyjadřoval se k otázkám války a míru. Nevydával zákony, nemohl se sám svolat (jeho zasedání svolávali jen nejvyšší úředníci).			
Shromáždění lidu			
Setinový sněm: Shromáždění lidu vydávalo zákony, volilo nejvyšší úředníky, rozhodovalo o vyhlášení války.	Shromáždění plebejů: Projednávalo záležitosti plebejů, později i zákony platné pro všechny občany.	Shromáždění podle okresů: Projednávalo méně závažné záležitosti, později volilo nejvyššího velekněze.	

Obr. 2 – Státní zřízení v římské republice

Úředníkem se mohl stát kterýkoli plnoprávný římský občan. Protože ale **vykonávání úřadů nebylo placené**, ve skutečnosti zastávali úřady jen ti občané, kteří byli bohatí. Vykonávání všech úřadů bylo **časově omezené** (úředníkem byl člověk jen po určité dobu) a úřady byly **kolektivní** (úřad zastávaly alespoň dvě osoby), aby nedocházelo ke zneužívání moci.

Senát Významnou úlohu plnil **senát**, který měl 300 členů. Funkce senátora byla doživotní a senátoři byli vybíráni z mužů, kteří předtím byli konzuly nebo zastávali významné úřady. Senát také dohlížel na činnost konzulů a byl jejich poradním sborem. Usnesení senátu byla závazná pro činnost úředníků v domácí i zahraniční politice.

Patricijové a plebejové V počátečních dobách republiky byli plnoprávními občany jen **patricijové**. Tito občané byli nejspíše potomky původních obyvatel Říma (→ Obr. 3). Z jejich řad byli **vybíráni nejvyšší úředníci a senátoři**. **Plebejové**, pravděpodobně potomci přistěhovalců z dob vzniku Říma, **měli omezená občanská práva**. Mohli sice hlasovat na vlastních shromážděních o méně závažných záležitostech, ale nemohli být voleni do vyšších úřadů. (→ Obr. 5)

Obr. 3 – Socha římského patricije s podobiznami předků. V patricijských rodinách, které si zakládaly na své urozenosti, měli své předky ve velké úctě. Na čestné místo v domě ukládali **busty** [busty] svých zemřelých předků.

busta [bysta] – sochařský portrét hlavy a části prsou

konzul – nejvyšší římský úředník

liktor – původně osobní strážci římských králů, později osoby doprovázející významného úředníka

plebiscit – přímé lidové hlasování

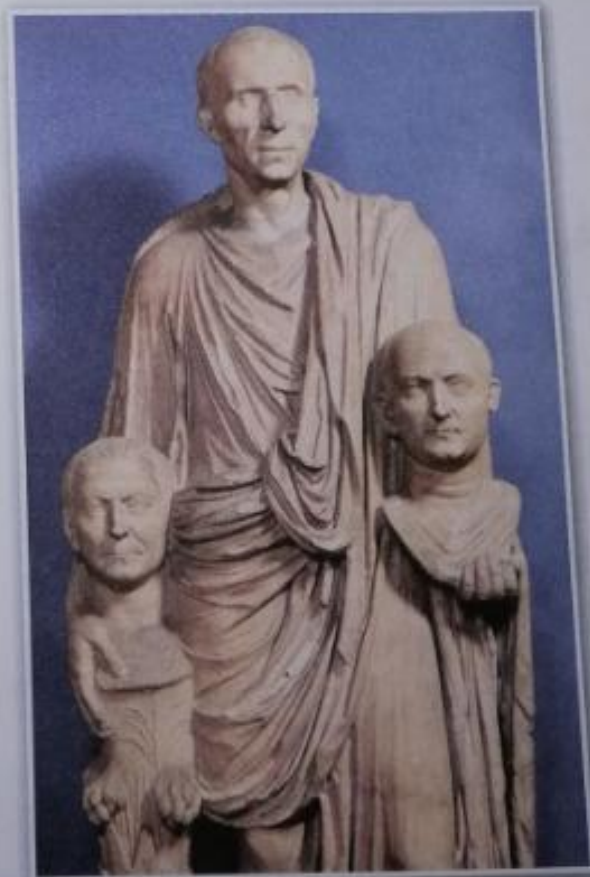
republika – forma vlády s orgány státní moci volenými na určité období

veta = (z lat. veto = zakazují); právo tribuna lidu

Obr. 1 – S.P.Q.R.

Zkratka slov **Senatus populusque Romanus** česky znamená „Senát a lid římský“. Odkazuje ke dvěma složkám řízení římské republiky – senátu a lidovému sněmu. Objevuje se na římských mincích, na odznacích římských legií, na vítězných obloucích i jinde. Dodnes je součástí znaku města Říma.

ŘÍMSKÁ REPUBLIKA

Tribun lidu

Plebejové nebyli s tímto stavem spokojeni, a tak začali již krátce po vzniku republiky usilovat o zlepšení svého postavení. Odešli z Říma na nedaleký pahorek a vyhrožovali, že založí vlastní město. To by znamenalo velké oslabení Říma (plebejové tvořili podstatnou část římského vojska) a patricijové proto ustoupili – povolili zřít funkci **tribuna lidu**. Úkolem těchto úředníků (úřad byl kolektivní jako ostatní římské úřady), které si volili plebejové, bylo **hájit zájmy plebejů** v senátu. Byli přítomni jeho zasedání a měli právo veta, jímž mohli jednání senátu přerušit. Toto právo mohli uplatnit i proti tomu rozhodnutí úředníků, které by plebeje poškozovalo. Tribuni lidu byli voleni na jeden rok.

O římském náboženství

Římské náboženství bylo polyteistické a Římané přijímali mnohé náboženské představy od jiných kmenů a národů. Mezi římskými bohy tak najdeme mnoho takových božstev, která **mají svou obdobu např. v řeckém náboženství**. Kněží a kněžky byly voleni z řad občanů a na rozdíl od úředních funkcí nebyl výkon kněžské funkce časově omezen. Nejdůležitější místo zaujímal **velekněz** – pontifex maximus. (→ Obr. 4)

Obr. 4 – Regia. V této budově na Foru Romanu sídlil pontifex maximus (velekněz).

Obr. 6 – Liktör

Odznakem moci úředníka byly svazky prutů ovínuté červenou stuhou, v nichž byla vetknuta sekera. Ta se musela před vstupem do města odložit. Svazky prutů nosili na ramenou liktoři, kteří kráčeli před a za úředníkem. Podle hodnosti úředníka se lišil počet liktorů, kteří ho doprovázeli.

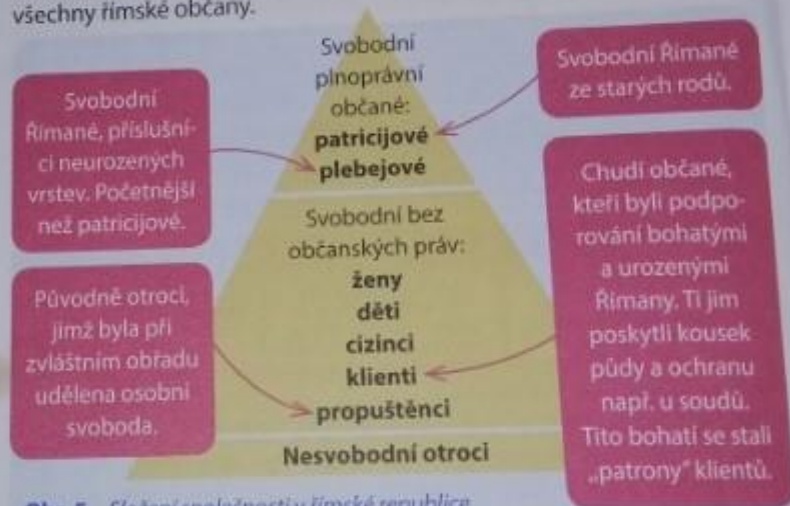
P. Augusta, F. Honzák
– Jak se žilo ve starověku

J. Haywood – Římané

V. Zamarovský – Dějiny psané Římem

Zákony dvanácti desek

Římské soudy, obsazené patricijí, soudily podle zvykového práva, tedy podle nepsaných zákonů. Někdy se tak stávalo, že si soudci zákony libovolně upravovali. Plebejové se si později vynutili další ústupek – zákony byly sepsány a vyryty do kovových desek. Do dějin vstoupil tento zákoník jako **zákony dvanácti desek**. Do poloviny 3. století př. n. l. se plebejům podařilo získat přístup do všech úřadů (již v polovině 4. století př. n. l. byl jeden konzul patricij a jeden plebej) a kněžských hodností, později dokonce usnesení plebejského shromáždění – **plebiscit** – platilo pro všechny římské občany.

Obr. 5 – Složení společnosti v římské republice

- Kolik členů má Senát ČR a jaké plní funkce?
- Co je podmínkou toho, aby se člověk mohl stát senátorem v dnešní době?
- V jakém významu se dnes používá slovo diktátor?
- Kde se ještě v dnešní době používá právo veta?

Když byl roku 510 př. n. l. vyhnán poslední král, stal se Řím republikou. V čele republiky stáli 2 konzulové, nebo 1 diktátor. Na vládě se podílel také senát a shromáždění lidu (sněmy). Všichni obyvatelé kromě otroků byli v Římě považováni za svobodné. Rozdílná občanská práva patricijů a plebejů vedla ke sporům mezi těmito společenskými skupinami. Plebejové si vymohli zřízení funkce tribunu lidu a sepsání zákonů.

1. Co znamená označení republika?
2. Které tři složky se podílely na vládě a správě státu v Římě?
3. Co bylo úkolem konzulů, diktátora, senátu, lidových sněmů?
4. Jak vznikl úřad tribuna lidu? Které měl tribun lidu pravomoci?
5. Popiš, jak dosáhli plebejové zrovnoprávnění s patricijí.

ŘÍMSKÁ REPUBLIKA

Ovládnutí Itálie

Boje s Kelty Původně malý stát Řím získal rychle **nadvládu nad svým nejbližším okolím v Latii**. Zároveň se ale musel bránit útokům sousedů na Apeninském poloostrově a také útoku Keltů. Keltové, neboli **Galové**, jak jim Římané říkali, překročili ve 4. století př. n. l. Alpy a ovládli severní Itálii. Odtud pak **zaútočili na samotný Řím**, porazili jeho vojsko a zmocnili se města. Jediné místo, které se Římanům podařilo ubránit, byl opevněný vrch Kapitól. (→ Obr. 7) Nakonec Galové po zaplacení vysokého výkupného z Řima odtáhli.

Ovládnutí Itálie Římané se brzy z porážky vzpamatovali a **postupně se jim podařilo ovládnout celou Itálii**. Porazili sousední kmeny Samnitů a v jižní Itálii vedli válku s Řeky. (→ Pyrrhovo vítězství) Zároveň Římané válčili proti Etruskům a v roce 265 př. n. l. padlo **poslední etruské město Volsinie**. Římané tak získali nadvládu nad celým Apeninským poloostrovem od řeky Arno na severu po Tarent na jihu. (→ Obr. 8) Na ovládnutých územích zabírali Římané část půdy a s poraženými protivníky uzavírali spojenecké smlouvy, podle nichž byli tito bývalí protivníci považováni za spojence. Římané se řídili zásadou **Divide et impera**, česky „Rozděl a panuj“.

Obr. 8 – Růst římské republiky. Do roku 265 př. n. l. se Římanům podařilo ovládnout celou Itálii. Růst státu si vyžádal také zlepšení a zrychlení dopravy, proto Římané věnovali značnou pozornost stavbě **silnic**, které měly spojuvat důležité italské oblasti a umožnily rychlejší přesuny armády. Podél silnic byly umístovány **milníky**, (→ s. 108, Obr. 14) které určovaly vzdálenost z daného místa do dalších měst. Silnice bývaly označovány podle jména úředníka, který podnikl jejich stavbu: např. **Via Appia** podle cenzora Appia Claudia Caeka [klaudyja kaeka], **Via Aemilia** [emilija] podle konzula Marka Aemilia Lepida.

Punské války

Po ovládnutí Apeninského poloostrova se Římané chtěli pokusit ovládnout také ostrovy v západním Středomoří. Tyto ostrovy však patřily **Kartágu**, bývalé fénické kolonii v severní Africe. Kartáginci byli zkušenými **obchodníky** a vynikajícími **mořeplavci** (→ Mořeplavec Hanno). Jak postupně rostlo území římské republiky, rostl Kartágu zároveň konkurent. Oba státy chtěly získat nadvládu nad západním Středomořím, a tak došlo k válkám, které se podle římského jména pro Kartágince – **Punové**, označují jako punské.

- Kde všude v Evropě žili Keltové? Zopakuj si, co víš o keltském válečnictví.
- Podle mapy na s. 78 vyjmenuj, kde měli Fénické kolonie.
- Zopakuj si, co víš o helénismu.

Obr. 7 – Kapitolské husy

Mnohatisícová keltská armáda obléhala po sedm měsíců opevněný Kapitól a nemohla jej dobýt. Podle legendy vyspíhali obléhatele v noci potají po skále a pronikli až k chrámu. Vyplašili však posvátné husy bohyně Junony a ty svým kejháním upozornily obránce na nebezpečí. Římané tak útok Keltů odrazili.

Pyrrhovo vítězství

Řekové z Tarentu vedli proti Římanům válku a na pomoc povolali krále z řeckého Épeiru Pyrrha. Ten s armádou čítající 25 000 mužů a 20 válečných slonů zvítězil nad Římany v bitvě u Herakleie. V další bitvě u Auscula [auskula] Pyrrhos opět zvítězil, ale přišel o většinu vojska i válečné slony. Po bitvě prý prohlásil (podle řeckého historika Plútarcha): „*Kdybych si odnesl ještě jedno takové vítězství, bude to moje zkáza.*“

- Co tímto svým výrokem myslel?
- Čemu říkáme Pyrrhovo vítězství?

Mořeplavec Hanno

Kartáginský suffet (obdoba římského konzula) Hanno podnikl v 6. nebo 5. století př. n. l. výpravu, při níž plul podél západního pobřeží Afriky. O své cestě zanechal zprávu, v níž například popisuje přistání v Guinejském zálivu:

„*V hloubi zátoky ležel ostrov, hustě osídlený divokými lidmi. Víc bylo žen; i ony byly porostlé srstí. Průvodci je nazývali gorily. Muže jsme pronásledovali, ale nemohli jsme je dohonit, všichni se spasili šplháním po skalách ...*“

- Kde podle starověkých představ končil svět? Pomůže ti mapa na s. 91. Vydal se Hanno při své plavbě do neznáma?

10 věcí, kterými Řekové změnili svět

Chodíš s rodiči do divadla? Je tvým snem závodit na olympijských hrách? Nebo tě spíše láká dráha politika, který bude obhajovat demokracii? Tušíš, co mají všechny tyto věci společné. Jasně, pocházejí z Řecka! Právě tam se přibližně před 3 000 lety zrodila naše kultura. Za co všechno starověkým Řekům vděčíme?

POLITIKA

1

Kolébka demokracie

Odkaz: principy fungování moderní společnosti

Víš, že slovo *politika* má původ v Řecku? Znamená „záležitosti *polis*“, což byla řecká obec nebo městský stát. V Řecku se pak zrodily (mimo jiné) dvě základní myšlenky o politické formě vlády. Tou první je **demokracie** – vláda lidu, rozšířená například v Athénách. Tou druhou **oligarchie** – vláda malé skupiny vyvolených, běžná třeba ve Spartě. Rozdílnost těchto idejí byla jedním z důvodů, které vedly k **peloponéské válce** mezi městskými státy. Sparta nakonec zvítězila, ale rozbroje Řeky oslabil a vedly k úpadku národa. Konec příběhu? Kdepak! **Boj mezi demokracií a totalitními režimy vládnoucími neomezenou mocí trvá dodnes!**

🗨️ Představitel demokracie Perikles (500–429 př. n. l.) byl jedním z nejvlivnějších athénských politiků a zasloužil se o velký rozkvět města

Starověké Řecko v kostce

(asi 1100–146 př. n. l.)

- V době rozkvětu na konci 6. století ovládali Řekové jižní část Balkánského poloostrova, Peloponés, přilehlé ostrovy v Egejském moři a také část západního pobřeží Malé Asie.
- Řekové žili v městských státech. Mezi nejvýznamnější patřily **Athény a Sparta**.
- Rozbroje mezi státy vedly k tzv. **peloponéské válce (431–404 př. n. l.)** o nadvládu nad Řeckem. Oslabení země využili Makedončané, kteří si Řeky nakonec podrobili.
- Roku **146 př. n. l. pak vyvrátili Římané Korint** a z antického Řecka se stala římská provincie.
- Řekové byli vynikající filozofové, stavitelé, matematici, umělci, válečníci i státníci, kteří **položili základ západní společnosti a kultuře.**

Řecko na konci 6. století př. n. l.

> STAROVĚCÍ GÉNIOVÉ

VÁLEČNICTVÍ

Pozor na hoplity!

Odkaz: způsob boje na bitevním poli

Řekové byli vynikající válečníci, kteří díky své ukázněnosti a promyšlené taktice dokázali ovládnout velkou část tehdejšího známého světa. **Hlavní část jejich vojska tvořili těžce vyzbrojení a obrnění pěšáci hoplity, kteří bojovali v rovnoměrně uspořádaných oddílech.** Tímto způsobem boje předurčili Řekové způsob válčení na několik století dopředu.

2

MYTOLOGIE

4 Bohové z hory Olymp

Odkaz: inspirace pro různé umělce

Bohové z řeckých mýtů a legend byli zvláštní tím, že **měli lidské vlastnosti.** Ty dobré i ty špatné – od laskavosti a moudrosti až po škodolibost nebo zášť. Možná právě proto byli mezi obyčejnými lidmi tak populární. Toho si brzy všimli antičtí spisovatelé i dramatici a začali jejich příběhy zpracovávat. **Od nich si pak náměty pro svá díla vypůjčili další umělci napříč staletími.** Řecká mytologie tak má veliký vliv na naši kulturu dodnes.

Viš, že?

Hoplity byli vyzbrojeni dvoumetrovým kopím, krátkým mečem, kulatým štítem a řadili se do formace zvané falanga. Šlo o těsné seskupení, ve kterém každý voják chránil štítem muže po své levici. K dokonalosti ji vypiloval skvělý vojevůdce Alexandr Makedonský.

ARCHITEKTURA

Dechberoucí stavby

Odkaz: položili základy západní architektury

Možná se ti zdá, že řecké stavby nejsou tak úchvatné jako třeba egyptské pyramidy, ale nenechej se zmást. Řekové vybudovali třeba jeden z nejúžasnějších komplexů na světě – athénskou Akropoli (opevněné návrší s posvátným okrskem a vládařským palácem). **Kromě úchvatných budov, paláců a chrámů postavili také pět ze sedmi divů antického světa!** Řečtí architekti se řídili podle přísných matematických pravidel a záleželo jim na dokonalosti. **Je stavitelství udělali vědu a umění zároveň, čímž položili základ moderní architektury.**

3

Řeckou mytologií se nechal v 15. století inspirovat i italský malíř Sandro Botticelli na obraze Zrození Venuše

Athénské Akropoli vévodil Parthenon – chrám bohyně moudrosti Athény, který oslavoval sílu a bohatství Athén

Tipni si!

Dokážeš ze sedmi divů antického světa vybrat ty dva, které nevytvořili Řekové?

- 1 Pyramidy v Gíze
- 2 Visuté zahrady Semiramidiny
- 3 Artemidin chrám v Efezu
- 4 Maják na ostrově Faru
- 5 Feidiův Zeus v Olympii
- 6 Mauzoleum v Halikarnassu
- 7 Rhóský kolos

Řecké 1 - Egyptské 2 - Babylon

> STAROVĚCÍ GÉNIOVÉ

FILOZOFIE

Být, či nebýt?

Odkaz: položili základ vědeckého myšlení

5

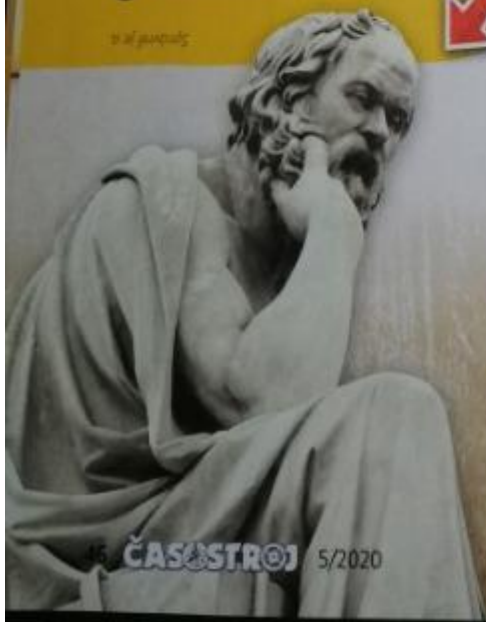
Láska k moudrosti. To znamená slovo filozofie, které vzniklo – jak jinak – v antickém Řecku. První filozofové, mezi které patří třeba **Demokritos, Sokrates** či **Platon**, se snažili najít odpověď na hlavní otázky týkající se života a fungování světa. Položili tak základ nejen filozofii, ale i vědeckému myšlení.

Zakládali také vlastní školy, ve kterých se studenti probírali nejrůznější témata od původu světa až po společenské problémy. Učili je umění řečnictví a připravovali je na budoucí politickou dráhu. Tak trochu to připomínalo výuku na dnešních univerzitách.

Tipni si!

Který athénský filozof prohlásil „Vím, že nic nevím“ nebo „Život nepodrobený zkoumání nemá smysl žít“?

- A Sokrates.
- B Platon.
- C Aristoteles.

MATEMATIKA

Královna věd

6

Odkaz: matematické a geometrické pojmy a zákony

Říkají ti něco jména Pythagoras, Thales z Milétu nebo třeba Archimedes? Jasně, jde o chytré hlavy, které se zabývaly zkoumáním nejrůznějších matematických i fyzikálních zákonů. Tihle a další řečtí koutníci matematiku jako takovou sice nevymysleli, ale učinili v ní řadu objevů a dali jí pravidla, takže se stala **základem dalších přírodních věd**. Některé jejich zákony se učíš ve škole dodnes (určitě znáš třeba Pythagorovu větu). **Matematice se dnes dokonce říká královna věd**. Souhlasíš s tímto označením, nebo si podle tebe zaslouží pozornost jiné předměty?

➤ Slovo matematika prý vymyslel Pythagoras ze Samu (asi 570 až 510 př. n. l.), kterému se také přezdívá otec čísel

LÉKAŘSTVÍ

Za nemoc nemohou zlé síly

7

Odkaz: léčebné postupy a lékařská etika

Asi neznámějším řeckým lékařem byl **Hippokrates**. Zastával názor, že nemoci nejsou trestem bohů a ani za ně nemohou zlé síly. Věřil, že každá choroba má přirozenou příčinu. Kromě toho stanovil pravidla, která vedou k rychlejšímu uzdravení. Mezi ně patřily třeba odpočinek, zdravá strava a cvičení.

Hippokrates navíc hlásal, že **pomáhat lidem je poslání**. Správný lékař měl být podle něj soucitný a hlavně nezištný. Tímto přístupem položil základy moderní medicíny.

➤ Hippokrates měl v mnohém pravdu, ale také se mýlil. Věřil třeba, že k uzdravení pomůže nesmyslné pouštění žilou. To pak bylo populární až do 19. století

SPORT

Ve zdravém těle zdravý duch

Odkaz: kult těla, olympijské hry

Řekové si velmi cenili zdravého a krásného těla. Pravidelné cvičení bylo běžnou součástí života mužů a ve Spartě i žen. Tím se Řekové odlišovali od sousedních národů, na což byli hrdí. **Bohatší muži si dokonce najímali osobní trenéry, kteří dohlíželi i na správný jídelníček!**

Řekům nešlo jen o vzhled, bez skvělé kondičky by jen stěží vynikali na bitevním poli! A kde fyziku nejlépe otestovat? Třeba v Olympii na olympijských hrách! **Ty první známé se konaly v roce 776 př. n. L., trvaly jeden den a soutěžilo se pouze v běhu na vzdálenost asi 200 metrů.** Teprve později přibýly další disciplíny jako pětiboj nebo běh těžkooděnců.

8

Víš, že?

Řekové trénovali a závodili nuzí. Nejspíš proto, aby jim oblečení nebránilo v pohybu

9

HYGIENA

Mazej se vykoupat!

Odkaz: důraz na čistotu, veřejné lázně

Základem pevného zdraví je i důkladná hygiena. Starověcí Řekové to věděli a také se podle toho chovali. **Tak třeba mytí rukou před jídlem pro ně bylo samozřejmostí!** Přibližně od 4. století př. n. L. pak začali ve větších městech budovat veřejné lázně. Ti bohatší si ovšem stavěli vlastní koupelny, ve kterých nechyběla vana (no, spíš bazének), umyvadlo na ruce i na nohy. Jen mýdlo Řekové ještě neznali. Někteří se třeli pískem, jiní používali sodu.

🔍 **Víš, že slovo hygiena vzniklo odvozením od řecké bohyně zdraví, čistoty a rosičky Hygieie?**

📍 **Dionýsovo divadlo na úpatí athénské Akropole je nejspíš první kamenné divadlo na světě**

UMĚNÍ A DIVADLO

Láska k zábavě

Odkaz: realistické sochařství, divadelní žánry

Řekové milovali umění a bylo to vidět doslova na každém kroku. Ulice měst zdobily sochy, malby či reliéfy naháčů a výjevů z každodenního života. A v čem byli řečtí umělci výjimeční? **Jako první dokázali zachytit postavu člověka v pohybu.**

A to velmi věrohodně!

Oblíbenou řeckou zábavou bylo i divadlo, které nesmělo chybět na žádné větší slavnosti. A co víc? V Řecku se v 5. století př. n. L. zrodily i základní literární a **divadelní žánry, jako je veselá komedie či smutná tragédie.** Důmyslně stavěné amfiteátry s vyvýšeným hledištěm se pak staly inspirací pro stavbu moderních divadel.

10

Jaký řecký „vynález“ je podle tebe nejdůležitější? Napiš nám na casostroj@epublishing.cz